

Bölüm 5

AİLE PLANLAMASINDA MODERN YÖNTEMLER

Deha Denizhan KESKİN¹

GİRİŞ

Kontrasepsiyon (doğum kontrolü); hamileliği geçici olarak engellemek ya da hamilelik olasılığını azaltmak amacıyla çeşitli yöntemlerin kullanılmasıdır. Kontrasepsiyon aile planlaması, kadın sağlığı ve dolayısıyla toplum sağlığını çok yakından ilgilendiren bir konudur.

Kontraseptif yöntemleri kabaca geleneksel ve modern yöntemler olarak ikiye ayırabiliriz. Günümüzde kontraseptif yöntemlerden hem erkekler hem de kadınlar faydalanabilmektedir.

Geleneksel yöntemler arasında cinsel abstinens (ovulatuvar dönemde cinsel ilişkiden uzak durma), koitus interruptus (geri çekme), laktasyon amenoresi, ilişki sonrası vajinal duş sayılabilir. Ancak bu yöntemlerin güvenilirliği az olup, kullanılmaları halinde istenmeyen gebeliklere yol açabilecekleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Modern yöntemler ise genel hatlarıyla bariyer yöntemler, rahim içi araçlar (RİA), hormonal kontrasepsiyon olarak gruplandırılabilir. Cerrahi sterilizasyon daha kısıtlı bir popülasyona hitap eden kalıcı bir yöntem olup modern kontraseptif yöntemlerden ayrı olarak incelenir.

KONTRASEPSİYON METOTLARI

Kontrasepsiyon metotları; bariyer yöntemler, rahim içi araçlar (RİA) ve hormonal kontrasepsiyon olarak gruplandırılabilir. Hormonal kontrasepsiyon ise östrojen ve progesteron (kombine) içeren veya sadece progesteron içeren preparatlar olarak ayrılabilir. Kombine formlar; kombine oral kontraseptifler (oral), trans-

¹ Doktor Öğretim Üyesi, Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı / ORDU, dehadenizhankeskin@gmail.com

REFERANSLAR

1. Hoffman, B. (2020). *Williams Gynecology* (Fourth edit) NY: McGraw Hill Medical Books
2. Berek, J.S. (2019). *Berek & Novak's Gynecology* (Sixteenth edit) PA: Lippincott Williams & Wilkins
3. DeCherney, A.H. (2019). *Current Diagnosis & Treatment Obstetrics & Gynecology* (Twelfth edit) NY: McGraw Hill Medical Books
4. Jensen, J.T. (2019). *Speroff & Darney's Clinical Guide to Contraception* (Sixth edit) PA: Lippincott Williams & Wilkins.
5. Sivaslıoğlu, A.A. (2020). *Sivaslıoğlu Jinekoloji ve Obstetrik* (1. Baskı) İST: İstanbul Tıp Kitabevleri
6. Çiçek, N. (2018). *Jinekolojik Endokrinoloji ve İnfertilite El Kitabı* (2. Baskı) İST: Modern Tıp Kitabevi
7. Johnson, C.T. (2016). *John Hopkins Jinekoloji ve Obstetrik* (5. Baskı) İST: Güneş Tıp Kitabevi
8. Collins, S. (2016). *Obstetrik ve Jinekoloji Oxford El Kitabı* (3. Baskı) İST: Nobel Tıp Kitabevi
9. Pundir, J. (2018). *Jinekoloji Kanıtı Dayalı Algoritmalar* (1. Baskı) İST: Modern Tıp Kitabevi